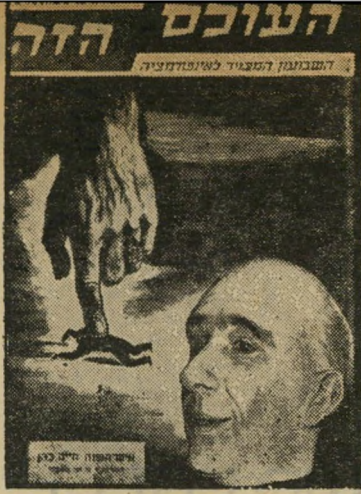

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, היה "גיליון השנה". איש השנה" תשי"ג היה היועץ המיטטי לממשלה, היום כהן*, שגילם בפעוליו, במהלך השנה, את תהליך "שמירתו של רוח האדם לתפארת המנגנון נטולי הנשמה..." כיועץ מיטטי הפעיל כהן את "השררה נגד האדם". כמיקור השנה אוזכר פועלם, לטוב ולרע, של דוד בן-גוריון, משה שרת, יגאל אלון, גיאורגי מאלנקוב (יורשו של סטאלין), מוחמד נגיב (מנהיגה הראשון של המפקדה המצרית). הפסקה השנתית התמקדה במפתחו של דור צעירי תשי"ג, שהוכנע בידי המימטר של הוריהם.

השבוע לפני 25 שנה פירסם "העולם הזה" כתבה מצולמת תחת הכותרת "טיוול סוף-שבוע לקפריסין", שתיארה את הכי לוי הנפוץ ביותר, לאלה שידם משגת לממנו, בתקופת החגים.

"העולם הזה" 829
תאריך: 7.9.53

על אף התערבות תכופה זו של המישרה בעבודת הלהקה, פירשה זו את מחי אות הכפיים של הקהל להתחלה של קאריירה בימתית חדשה.

כדורגל

באיסטנבול, על אלונקה

כשהתורמים מטוס אל-על משדה-התעופה בלוד, כדי להחזיר את שחקני הקבוצה התורכית גאלטסיריי לאיסטנבול, לא נשמו מארגני התחרות לרווחה, כרגיל. הפעם נר כחו כי לא הפיקו מהאורחים, מבחינה כספית לפחות, את כל מה שיכלו. היה נדמה השבוע, כי מיגרש באסה** ביפו היה ממשיך להכיל את 10,000 אורחיו הקי בועים אפילו לעוד 10 משחקים, עד ש האורחים היו מואלים לרדת ממנו מנוצחים. הקהל, שחזה בשחקנים טובים מאיך שכנה, לא השלים עם הרעיון שאין לנצחם (נגד הפועל 2:2; מכבי 0:1). עם הנבחרת (1:1). גם במישחק האחרון, בו התייצבה נבחרת מכבי-הפועל, לא נפלה הכרעה. אם כי חוקפנות הישראלים הרעידה את המור שבים ביציעי האיטליאני, הסתפקו התורכי כים בתיקה, ניהלו את מישחקם הרגיל והגדוש כמרץ מוגוס. הקהל, אולי בשל עצבותו, לא אהב מלכתחילה את מישר חקם של התורכים.

הרגשה בלתי ידיוותית, שריקות ורקיי עות היוו חלק גדול מתוך 90 הדקות של המישחק. אחת הדוגמות האופייניות היתה שעה שנפצע השוער התורכי תורגאי, כתור צאה מהתנגשות אווירית רגילה עם יהושע שייע ("שייע") גלור. לאחר שנחשב, הוכיח גבורה רבה כאשר ניסה לרוץ אל שייע ולנקום בו. הוא נעצר בעוד מועד על-ידי חבריו, וזכה למיקלחת צעקות "כוו" חמה מפיות הקהל. העיר חיים גלור, אחיו של שייע, שישב ביצע: "אם היה קורה מיקרה דומה באיסטנבול, היו מוציאים את השור ער הישראלי על אלונקה."

התורכים לא הוצאו על אלונקות. הם הורשו להתלונן ולהתחנף, נוכחו כי ב ישראל האווירה נוחה יותר מאשר במור לתם, לפחות כשהמדובר בקהל. וכאשר קרה ששופט גרם להם עול, במישחק הראשון, מיהרו לקנות את עיתוני הספורט והבוקר, כדי להראות בארצם את תגור בתו החריפה של הקהל להתלטה.

אנשים

● שחקן הבימה הצעיר יהודה אפי רזני, אשר נשא בימים אלה לאשה את אולי שוקן, בתה של הומרת יוספה שיקין, לא הצליח ליהנות מחופשת שלור שה הימים שנתונת הבימה לכל שחקן הבא בברית הנישואין, וזכה רק ביומים. הסיבה: מחליפו בזעקי ארץ אהובה, שמו" אל עצמון, ששיחק קודם בתיאטרון העממי, קבע תאריך נישואיו לאותם הימים.

● מבט מרחיק-לכת לעתיד הוכיח סגן אלוף רחבעם (נגדי) זאבי: כשמלאו לבנו יפתח-פלמ"ח שנתיים, הסיעו ל מצדה העליון על ראש ההר. אמר גנדי: "זו תהיה מסורת-מישפחתית — בכל יום הולדת יעלה יפתחיק להר, תחילה בעזרתו ואחר-כך בכוחות עצמו."

** כיום איצטדיון בלומפילד.

כמדור, "במרחב" דווח על המאבק שהתנהל באיראן בין ראשי הממשלה, מוחמד מוסאדק, לבין השאה הפרסי, שנאלץ לנטוש את ארצו לתקופה קצרה. "הקירה מיוחדת" של צוות כתבי השבוע עזר, תחת הכותרת, "הספורד: נערות מישואל", חשפה את התהליך שבו נילכדות נערות ישראליות ברשת בינלאומית של אספקת נערות לקאברטים ברחבי העולם.

בשער הגיליון: איש השנה תשי"ג, חיים כהן, היועץ המישר פטי לממשלת-ישראל ("המדינה — זה אני: הפקוד") זהו שער היסטורי, מפני שצויר כידו שמואל בק, אז בצעיריו הראשונים.

צוואת "הראשון-לציון" * רהיטי המהגוני של פינחס לבון *

צנזורה תיאטרונית של בן-גוריון * מעצרו של עודד קוטלר

השבוע, פעילות כימעט קדחתנית. הוא סייר, ביקר, נראה בעשרות מקומות. רבים ידעו מה סיבת פעילותו הפית אומית של פינחס לבון. האדם שנבחר על ידי דוד בן-גוריון כיוורשה-עצר שלו, הת כונן לרשת ירושה אחת כבר בחיי מור רהו — את תיק הביטחון*.

כבן-גוריון עצמו, פינחס לבון הוא איש מיפלגה טהור. שום עניין אחר אינו מעניין אותו. בתפקידים אחרים, בייחוד בתפקיד שרה-הקלאות, נחל כישלונות חמורים. אולם לא משה שרת ולא לוי אשכול יכולים להתחרות בו, לשנחוק לטפל בענייני ני מיפלגה, בהשמצות ובהערמה על יריבים, כמו מורה, עלול הוא לומר ברגעים הלא-נכונים את אשר הוא חושב, ובייחוד שהוא חושב דברים שאינם מרהיבים את הלב. השבוע התכוננו צניגי הערבים לעור רר באר"ם את ענייני החיפוש של צה"ל בכפר טירה, שבמהלכם נישברו רהיטים של התושבים הערביים. מסמר טענותיהם יהיה פסוק מדברי לבון בכנסת: "מה יש? לא נשברו פסנתרים ורהיטי מהגוני?"

תיאטרון

הבדיחה רצינית מדי

כשקיבלה הבימה להצגה את מחזהו של ההומריסטן אפרים קישון, שמו הולך לפניו, התפלאו רבים שהכירו את המחזה על העוטה של הבימה, להעלות מחזה שהוא כה ביקורתי בגישתו לענייני המדינה. ביניי הם היו: דוד בן-גוריון ומיפלגתו.

באמצע המחזה ישנו קטע שבו משוחח צבי פרוצ'קין, העולה החדש שהפך ל מנהל, עם איתמר לבנון המיסתורי ומזי כיר, על מנת לעשות רושם על פקידיו, ש"דוד כבר הסכים לזה", ולאיוה דוד הכוונה — היה ברור למדי.

עם תחילת ההצגות התקשרה לישכת ראשי-הממשלה עם הנהלת התיאטרון, ביקר שה להוציא מן המחזה קטע זה, ש"יש בו משום עלבון". הנהלת התיאטרון קיימה דיון בדבר, והחליטה לקבל את הדרישה. אולם נמצאו כמה שטענו כי קישון, שברח מהוגנריה משום שסירב לכתוב את אשר הכתיבו לו השילטונות, לא בא לישר ראל כדי לעשות את אותו הדבר. החלטה, "פרטינית", פחות או יותר, של הבמאי והשחקנים פתרה את הבעיה. לאחר הצגה אחת חזר הקטע למקומו.

למרות המיעוט

באולם ישבו כמה מאות אנשים שציפו לעליית המסך, כאשר הופיע קצין מישרה וביקש לעצור את עודד קוטלר, "מנהל" תיאטרון הנוער החדש, קלעים. הסיבה לי מעצר: בית הפועל, שבו עמדה הלהקה להציג את הצגת הבכורה של מאז צילצל הפעמון*, אינו מתאים, להצגה.

השופט שוכנע כי לא השחקנים אשר מים אם הושכר להם אולם בלתי-מתאים, ונשאר עד לסוף ההצגה. כשאר הצופים, ראה להקה של בני 15 עד 18 מגישה פריי ביכורים, תוצאה של יוזמה חופשית, בל-תי משועבדת לכל מיפלגה או אירגון.

* ואכן הפך לבון לשר-ביטחון. בתקור פת כהונתו התרחש העסקה-בייש, שהוליד את "פרשת לבון".
* מאת ישראל (איזו) אברהמי, שהוא גם הבמאי.

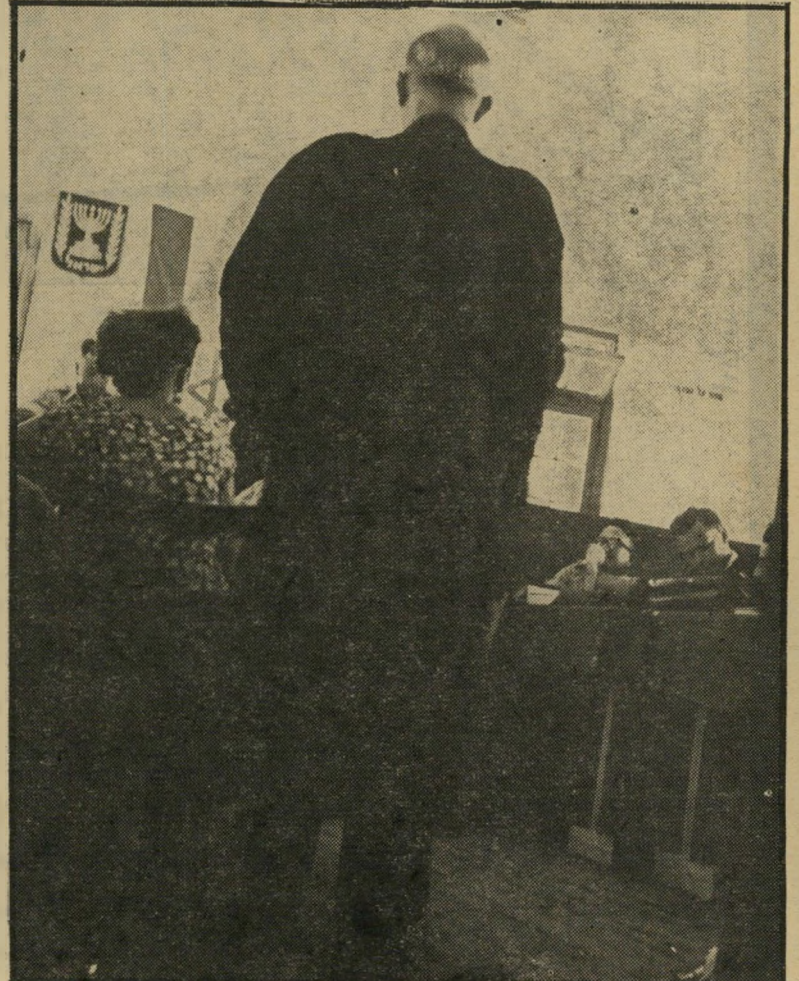
מאיר חי-עוויאל, הראשון-לציון, הרב הי ראשי הספרדי, בשבוע האחרון של השנה, הזכיר להמונים אלה שתיתכן גם דת אחר רת. כי עוויאל היה אחד מאותם אנשי-הדת שהגשימו את תורתם בחייהם הי פרטיים. הוא הצטיין באצילות-נפש וטהורי לב, שהיה בהם מן ההשראה העליונה.

צוואתו, אותה חיבר בידעו כי הוא נר טה למות, היתה מיסמך אנושי נוגע ללב, מסוגל לדבר אל לב הלא-מאמינים יותר מכל הטפה עקרה. הוא מיטע לדבר בה על הטכסים והמיצות הפורמאליות, הרבה לדבר על התוכן החי — ההטפה לשלום בין ישראל לעמים, בין אדם לרעהו. לו היו רבנים מסוגו של חי-עוויאל מעיי זים לקום ולחסל את הקליפה המתה של הדת, כדי לחשוף את התוכן החי, יתכן ויחס ההמונים היה משתנה לגמרי.

הממשלה

ירוש העצר

כיום, שופט בית-המישפט העליון, חבר אחד של ממשלת-ישראל גילה.

עם בחירתו כאישי-השנה תשי"ג פורסמה תמונה זו של מי שהיה אז היועץ המיטטי לממשלה, ואחראי לייזום חוקים חמורים העלין. התמונה צולמה במישפט "מחזרת צריפין". מימין יושב הפרקליט שמואל תמיר.

העם

העצים והיער

עם התחלת שנה יהודית חדשה, רגילים אורחי ישראל להפנות את תשומת-ליבם לבעיות הדת שירשו מאבותיהם. רבים זורמים לבית-הכנסת, ורבים עוד יותר, מנסים לקבוע מחדש את יחסם אל הדת.

לעניי רוב בני הארץ הופיעה הדת בדמות לא אהודה ביותר — אוסף של טכסים שהתרוקנו מתוכנם, אשר קבוצה של פוליטיקאים-רבנים מנסה, בהצלחה די רבה, לכפות אותם על העם, בשיטות של קנוניות מיפלגתיות, מבלי שיהיו צמודים לכל מוסר או אידיאל שהוא.

האסון היה, שסלידת ההמונים מפני מצוות-כפיות אלה העלימה מעיניהם את התוכן המוסרי שהיה צפון בדת היהודית, כמו בכל דת אחרת.

הקליפה והחוק, מותו של בן-ציון

חיים כהן

ביתור, איש לא חלם אז כי כהן יהפוך אחד השופטים הליברליים ביותר בבית-המישפט העליון. התמונה צולמה במישפט "מחזרת צריפין". מימין יושב הפרקליט שמואל תמיר.